

PHÁT BIỂU CỦA ĐẠI DIỆN BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ CÔNG NGHIỆP THỰC PHẨM TẠI LỄ KỶ NIỆM «NGÀY KHÍ TƯỢNG THẾ GIỚI», 23/III/1987

Đứng về góc độ nông nghiệp, chúng tôi từ trước đến nay vẫn nhận thức rõ các điều kiện khí tượng thủy văn có ảnh hưởng, tác động rất lớn đến sản xuất và đời sống, đặc biệt với Việt Nam cho đến nay vẫn là một nước nông nghiệp mà trọng tâm là sản xuất lương thực để giải quyết vấn đề ăn là vấn đề sống còn của nhân dân.

Cả nước Việt Nam hiện có khoảng 6,9 triệu ha đất canh tác thì có tới 4,67 triệu ha lúa, còn lại là đất trồng màu, cây công nghiệp và đồng cỏ...

Những năm qua ngành Khí tượng Thủy văn đã cung cấp nhiều tài liệu cơ bản quan trọng giúp cho ngành Nông nghiệp cùng với ngành Thủy lợi có căn cứ khoa học để vận dụng, khai thác các đặc điểm khí hậu thời tiết để phát triển sản xuất bằng cách bố trí cơ cấu giống cây trồng và vật nuôi và bố trí cơ cấu vụ mùa cho thích hợp với từng vùng, đồng thời mở rộng diện tích bằng cách tăng vụ.

Nhờ khai thác tiềm năng về khí tượng thủy văn, cùng với việc phát triển của ngành Thủy lợi. Chúng ta đã mở rộng diện tích tăng vụ như đưa diện tích lúa đông xuân cả nước từ 1,35 triệu ha năm 1976 lên 1,75 triệu ha năm 1985 và vụ lúa hè thu từ 60,5 vạn ha năm 1976 tăng lên 85,6 vạn ha năm 1985 và vụ đông ở miền Bắc với nhiều loại cây trồng phong phú mấy năm gần đây cũng tăng vài chục vạn ha so với trước đây, nhờ mở rộng diện tích bằng cách tăng vụ cùng với đầy mạnh phong trào thâm canh nên năng suất lương thực những năm gần đây tăng đáng kể. Ngoài ra, chúng ta cũng đã phát triển sản xuất màu và các cây công nghiệp chăn nuôi để thay đổi dần cơ cấu, đưa nông nghiệp lên toàn diện hơn.

Tuy nhiên, với đặc điểm thời tiết khí hậu Việt Nam, nông nghiệp thường xuyên gặp phải những điều kiện rất bất lợi đối với sản xuất, chủ yếu là hạn vụ đông xuân, riêng vụ mùa ngoài hạn còn bị bão lụt làm ngập úng.

Mấy năm gần đây thời tiết lại diễn biến rất phức tạp, không theo quy luật bình thường, càng gây tác hại lớn. Ví dụ, thông thường diện tích hạn vụ đông xuân thường chiếm 10% diện tích lúa thì năm 1984 chiếm 25%. Vụ mùa là vụ lúa có diện tích gần gấp đôi vụ lúa đông xuân thì diện tích hạn thường chiếm 4 - 5% và úng thường chiếm 3 - 4%, riêng năm 1985 úng ngập tới trên 10% diện tích lúa mùa.

Những diễn biến thời tiết bất thuận thường xuyên và đột xuất xảy ra đã làm sản xuất nông nghiệp hiện nay chưa được ổn định, nhiều cơ cấu cây trồng hàng năm bị đảo lộn, thời vụ không bảo đảm, dẫn đến năng suất và sản lượng một bộ phận diện tích bị giảm sút đáng kể, thậm chí không cho thu hoạch, ảnh hưởng đến đời sống nhân dân các vùng bị thiên tai, điển hình có thể kể đến tỉnh Bình Trị Thiên trong năm 1985 đã bị 3 lần bão lụt, làm giảm sản lượng lương thực 60 — 70%.

Ngành Nông nghiệp đã có nhiều cố gắng khắc phục các hoàn cảnh bất lợi bằng cách bố trí lại mùa vụ, sử dụng các giống lúa và cây trồng chịu hạn, chịu úng cho các vùng thường xuyên hay xảy ra hạn úng để chủ động hạn chế thiệt hại về thiên tai. Nhưng điều mà những nhà chỉ đạo sản xuất nông nghiệp hết sức quan tâm là dự báo được dài hạn và trước 5 — 10 ngày xảy ra mưa bão lớn, úng lụt hoặc hạn kéo dài để chủ động linh hoạt việc gieo cấy, bảo vệ gia súc mà tình hình này lại hay diễn ra rất khó khắc phục, thường gây nhiều tổn thất.

Tình hình thực tế đòi hỏi cần có sự liên kết hợp tác giữa hai ngành Khí tượng Thủy văn và Nông nghiệp trong việc sử dụng các thông tin khí tượng thủy văn dài hạn và hàng ngày để phát huy hiệu quả tối đa trong việc quy hoạch cũng như chỉ đạo sản xuất nông nghiệp trước mắt và lâu dài.

Chúng tôi rất thông cảm với những khó khăn khách quan và chủ quan về cơ sở vật chất kỹ thuật, thông tin khí tượng thủy văn đôi lúc chưa chính xác hoặc chậm, nhưng vì yêu cầu sản xuất nông nghiệp, chúng tôi đề nghị:

1. Giữa nông nghiệp và khí tượng thủy văn đã có sự thỏa thuận chung trong việc dự báo và xử lý tình hình, chúng ta cố gắng có sự phối hợp chặt chẽ thường xuyên giữa ngành Khí tượng Thủy văn và ngành Nông nghiệp trong việc thông báo về dự báo dài hạn, hàng tuần vào những thời điểm đột xuất những diễn biến của thời tiết, đặc biệt là hạn, mưa bão, rét ở từng vùng để chúng tôi có kế hoạch chủ động bố trí sản xuất và linh hoạt chỉ đạo tận dụng các điều kiện thời tiết thuận lợi cũng như khắc phục những điều kiện bất thuận nhằm đạt hiệu quả sản xuất tối đa.

2. Tôi chức Khí tượng thế giới giúp đỡ mọi phương tiện cần thiết cho việc quan trắc, dự báo thời tiết thủy văn, tạo điều kiện thuận lợi cho ngành Nông nghiệp Việt Nam sử dụng có hiệu quả các số liệu thông tin trong việc phát triển nông nghiệp./..